

Υπόθεση C-459/99

**Mouvement contre le racisme, l'antisémitisme et la xénophobie ASBL
(MRAX)**

κατά

Βελγικού Δημοσίου

[αίτηση του Conseil d'État (Βέλγιο)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Υπήκοοι τρίτων χωρών, σύζυγοι πολιτών κρατών μελών — Υποχρέωση θεωρήσεως — Δικαίωμα εισόδου συζύγων στερουμένων δελτίου ταυτότητας ή θεωρήσεως — Δικαίωμα διαμονής συζύγων που έχουν εισέλθει παρανόμως — Δικαίωμα διαμονής συζύγων που έχουν εισέλθει νομίμως, αλλά η θεώρησή τους έχει λήξει κατά τον χρόνο αιτήσεως αδειας διαμονής — Οδηγίες 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ και 73/148/ΕΟΚ και κανονισμός (ΕΚ) 2317/95»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα C. Stix-Hackl της 13ης Σεπτεμβρίου

2001 I-6595

Απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 2002 I-6630

Περίληψη της αποφάσεως

1. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Δικαίωμα εισόδου και διαμονής των υπηκόων των κρατών μελών — Δικαίωμα εισόδου των μελών της οικογένειας — Σύζυγος που έχει την υπηκοότητα τρίτου κράτους στερούμενος δελτίου ταυτότητας ή θεωρήσεως, αλλά δυνάμενος να αποδείξει την ταυτότητά του και τον συζυγικό του δεσμό — Έλλειψη λόγων δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας — Επαναπροώθηση στα σύνορα — Δεν επιτρέπεται*
(Κανονισμός 2317/95 του Συμβουλίου οδηγίες του Συμβουλίου 68/360, άρθρα 3 και 10, και 73/148, άρθρα 3 και 8)
2. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Δικαίωμα εισόδου και διαμονής των υπηκόων των κρατών μελών — Δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογένειας — Σύζυγος που έχει την υπηκοότητα τρίτου κράτους, δυνάμενος να αποδείξει την ταυτότητά του και τον συζυγικό του δεσμό, ο οποίος εισήλθε παρανόμως — Άρνηση χορηγήσεως άδειας διαμονής και απόφαση απομακρύνσεώς του στηριζόμενες αποκλειστικώς επ' αυτού του λόγου — Δεν επιτρέπονται — Λήψη μέτρων δημοσίας τάξεως ή δημοσίας ασφαλείας προβλεπομένων από την οδηγία 64/221 — Δεν επιτρέπονται*
(Οδηγίες του Συμβουλίου 64/221, άρθρο 3, 68/360, άρθρα 4 και 10, και 73/148, άρθρα 4, 6 και 8)
3. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Δικαίωμα εισόδου και διαμονής των υπηκόων των κρατών μελών — Δικαίωμα εισόδου και διαμονής των μελών της οικογένειας — Σύζυγος που έχει την υπηκοότητα τρίτου κράτους και εισήλθε νομίμως — Άρνηση χορηγήσεως άδειας διαμονής και απόφαση απομακρύνσεώς του στηριζόμενες αποκλειστικώς στη λήξη της ισχύος της θεωρήσεως — Δεν επιτρέπονται*
(Οδηγίες του Συμβουλίου 64/221, άρθρο 3 § 3, 68/360, άρθρα 3 και 4 § 3, και 73/148, άρθρα 3 και 6)
4. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Εξαιρέσεις — Αποφάσεις στον τομέα αστυνομείσεως αλλοδαπών — Απόφαση περί μη χορηγήσεως αρχικής άδειας διαμονής — Απόφαση περί απομακρύνσεως πριν από τη χορήγηση άδειας διαμονής — Διαδικασία εξετάσεως και γνωμοδοτήσεως ενώπιον της αρμόδιας αρχής — Πεδίο εφαρμογής — Αποφάσεις κατά αλλοδαπού συζύγου υπηκόου κράτους μέλους στερούμενου δελτίου ταυτότητας ή θεωρήσεως — Περιλαμβάνονται*
(Οδηγία του Συμβουλίου 64/221, άρθρα 1 § 2, και 9)

1. Το άρθρο 3 της οδηγίας 68/360, το άρθρο 3 της οδηγίας 73/148, καθώς και ο κανονισμός 2317/95 εξετάζομενοι υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επαναπροωθούν στα σύνορα υπήκοο τρίτης χώρας, σύζυγο υπηκόου κράτους μέλους, ο οποίος επιχειρεί να εισέλθει

στην επικράτειά τους χωρίς να έχει δελτίο ταυτότητας ή ισχύον διαβατήριο ή, κατά περίπτωση, θεώρηση, αν ο εν λόγω σύζυγος μπορεί να αποδείξει την ταυτότητά του και τον συζυγικό του δεσμό και αν δεν υφίστανται στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία κατά την

έννοια των άρθρων 10 της οδηγίας 68/360 και 8 της οδηγίας 73/148.

Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, έχοντας υπόψη τη σημασία που απέδωσε ο κοινοτικός νομοθέτης στην προστασία της οικογενειακής ζωής η επαναπροώθηση συνιστά, εν πάση περιπτώσει, μέτρο δυσανάλογο και, επομένως, απαγορευόμενο.

(βλ. σκέψεις 61-62, διατακτ. 1)

2. Τα άρθρα 4 της οδηγίας 68/360 και 6 της οδηγίας 73/148 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπουν σε κράτος μέλος να αρνηθεί τη χορήγηση αδειάς διαμονής ή να προβεί στην απομάκρυνση υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος είναι σε θέση να αποδείξει την ταυτότητά του και τον γάμο του με υπήκοο κράτους μέλους, με μόνο αιτιολογικό ότι εισήλθε παράνομως στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους.

Πράγματι, καίτοι το κοινοτικό δίκαιο δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν, λόγω παραβάσεως των εθνικών διατάξεων περί ελέγχου αλλοδαπών, κάθε πρόσφορη κύρωση που θα ήταν αναγκαία για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των διατάξεων αυτών,

υπό την προϋπόθεση ότι οι κυρώσεις αυτές θα είναι αναλογικές, απόφαση περί μη χορηγήσεως αδειάς διαμονής και απόφαση περί απομακρύνσεως οι οποίες στηρίζονται αποκλειστικά στη μη εκπλήρωση εκ μέρους του ενδιαφερομένου των νομίμων διατυπώσεων που αφορούν τον έλεγχο των αλλοδαπών, θίγουν την ίδια την ουσία του δικαιώματος διαμονής, το οποίο άμεσα παρέχεται από το κοινοτικό δίκαιο, και είναι προφανώς δυσανάλογες προς τη βαρύτητα της παραβάσεως. Ο λόγος αυτός δεν μπορεί, επίσης, αυτός καθεαυτός, να δικαιολογήσει εφαρμογή των μέτρων δημοσίας τάξεως και δημοσίας ασφαλείας που προβλέπει το άρθρο 3 της οδηγίας 64/221.

(βλ. σκέψεις 77-80, διατακτ. 2)

3. Τα άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 68/360, τα άρθρα 3 και 6 της οδηγίας 73/148 και το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας 64/221 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν αρνηθούν τη χορήγηση αδειάς διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας, σύζυγο υπηκόου κράτους μέλους, ο οποίος εισήλθε νομίμως στην επικράτειά τους, ούτε να προβαίνουν στην απομάκρυνσή του από την επικράτεια, με μόνο αιτιολογικό ότι η ισχύς της θεωρήσεως έληξε πριν αυτός ζητήσει άδεια διαμονής.

Πράγματι, καίτοι τα άρθρα 4, παράγραφος 3, της οδηγίας 68/360 και 6 της οδηγίας 73/148 επιτρέπουν στα κράτη

μέλη να απαιτούν, προκειμένου να χορηγήσουν άδεια διαμονής, την προσκόμιση του εγγράφου βάσει του οποίου ο ενδιαφερόμενος εισήλθε στην επικράτειά τους, δεν προβλέπουν ότι το έγγραφο αυτό πρέπει να είναι ακόμα σε ισχύ. Εξάλλου, η απομάκρυνση από την επικράτεια με μόνο αιτιολογικό τη λήξη ισχύος της θεωρήσεως συνιστά κύρωση προφανώς δυσανάλογη σε σχέση με τη βαρύτητα της μη τηρήσεως των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας περί ελέγχου των αλλοδαπών.

(βλ. σκέψεις 89-91, διατακτ. 3)

4. Τα άρθρα 1, παράγραφος 2, και 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 64/221, πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι αλλοδαπός σύζυγος υπηκόου κράτους μέλους έχει το δικαίωμα να υποβάλει υπό την κρίση της αρμόδιας αρχής που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, απόφαση περί μη χορηγήσεως πρώτης αδειάς διαμονής ή απόφαση περί απομακρύνσεως πριν από τη χορήγηση μιας τέτοιας αδειάς, έστω και αν δεν διαθέτει έγγραφο εμφαίνον την ταυτότητα ή, υποκείμενος σε υποχρέωση θεωρήσεως, εισήλθε στην επικράτεια του

κράτους μέλους χωρίς θεώρηση ή παρέμεινε εντός αυτής μετά τη λήξη ισχύος της θεωρήσεώς του.

Πράγματι, οι διατάξεις του άρθρου 9 της οδηγίας επιβάλλεται να ερμηνεύονται διασταλτικώς, καθόσον η επιταγή του δικαστικού ελέγχου κάθε αποφάσεως των εθνικών αρχών συνιστά γενική αρχή απορρέουσα από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και έχει καθιερωθεί από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Εξάλλου, τυχόν αποκλεισμός από το δικαίωμα των ελάχιστων δικονομικών εγγυήσεων που προβλέπει το άρθρο 9 της οδηγίας σε περίπτωση ελλείψεως εγγράφου εμφαίνοντος την ταυτότητα ή ελλείψεως θεωρήσεως ή, σε περίπτωση λήξεως της ισχύος ενός από τα έγγραφα αυτά θα στερούσε από τις εγγυήσεις αυτές το ουσιαστικότερο περιεχόμενο της πρακτικής τους αποτελεσματικότητας.

(βλ. σκέψεις 101, 103-104, διατακτ. 4)